РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота, 20-го цьвітня 1918. Ч. 47. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, April 20, 1918. No. 47.

ПРОТИНАСТУП ФРАНЦУЗІВ НА СХІД ВІД АМЄНУ.

Француські війска прибули на поміч Англійцям на боєвім фронті коло Іпру.

Кабінетові кризи в Австро-Угорщині. — Гр. Тіса премієром угорського кабінету.

Президент Вілсон назначив день 26. цьвітня на „сьвято свободи".

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЧОРНОМОРСЬКА ФЛЬОТА БОМБАРДУЄ ХЕРСОН.

Німецьке правительство вислало в тій справі протест до Москви.

АМСТЕРДАМ, 17. цьвітня. — Берлінська часопись „Фосіше Цайтунг" доносить, **що німецьке міністерство заграничних справ вислало до російського правительства в Москві бездротним телеграфом ноту, в якій подає до відома, що деякі воєнні кораблі, належачі давнійше до чорноморської фльоти, бомбардують Херсон і побереже Кавказу.**

В ноті звертає міністерство увагу російському правительству, що після 5. артикула мирового договору, заключеного в Берестю Литовськім, всі воєнні кораблі, які по 20. цьвітня будуть переводити ворожі операції, будуть трактовані яко вороги.

(Бомбардоване Херсона кораблями чорноморської фльоти, яка ще й доси находить ся в руках большевицьких елементів, вказує, що місто Херсон не є в посіданю большевицьких війск. Недавно тому доносили неурядові телеграми з Москви, що **большевики відобрали були Одесу, Херсон і Николаїв. Показуєть ся отже, що сі вісти були безпідставні,** бо в противнім случаю большевицька фльота не мала би причини острілювати ті міста).

В Австро-Угорщині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

КРИТИЧНЕ ПОЛОЖЕНЄ В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

Кождої хвилі можна надіяти ся ріжних несподіванок.

ВАШІНГТОН, 18. цьвітня. — **Політична ситуація в Австро-Угорщині є незвичайно напружена,** як се доносять нинішні урядові вісти зі Швайцарії, які подають зміст донесень з Будапешту і голоси австрійської та німецької преси.

Австрія, як доносить телеграма, стрічає великі трудности, певности нема жадної, а ситуація є того рода, що можна надіяти ся „всяких можливостий".

Явне невдоволене у Відни; промови чеських, полудневославянських і польських послів в парляменті, які виступають остро проти Німеччини і жадають перебудови Австро-Угорщини; голоси соціялістичних послів у Відни, які заявляють зовсім отверто, що австро-угорська монархія не є безпосередно інтересована у війні, яку веде Німеччина проти Англії, Франції і Америки — все те є ознаки, що Австро-Угорщина находить ся в передодни ріжних неподіваних подій.

БАРОН БУРІЯН НАСЛІДНИКОМ ГР. ЧЕРНІНА.

Австрійський премієр др. Зайдлер мав уступити.

АМСТЕРДАМ, 17. цьвітня. — Телеграма з Відня доносить, **що на місце гр. Черніна зістав іменований австро-угорський міністром заграничних справ барон Буріян.** Він має задержати у своїх руках також свій дотеперішний уряд міністра фінансів. (Барон Буріян був австро-угорським міністром загр. справ від 15. вересня 1914 р. до 23. грудня 1916 р.; його наслідником був гр. Чернін).

ГР. ТІСА ПРИМІЄРОМ УГОРСЬКОГО КАБІНЕТУ.

Кабінетова криза на Угорщині. — Гр. Векерле уступив.

ЛОНДОН, 18. цьвітня. — **Гр. Тіса, колишний премієр угорського кабінету, іменований знова президентом на місце гр. Векерле, який подав ся до димісії,** доносять вісти з Амстердаму на підставі телеграм, які там надійшли з Відня.

Цілий угорський кабінет уступив.

АМСТЕРДАМ, 18. цьвітня. — Вісти з Будапешту доносять, **що цілий угорський кабінет уступив.** Ухвала в справі резиґнації кабінету запала на вчерашнім засіданю, в якім взяли участь всі члени кабінету. Предсідателем засіданя був премієр, ґр. Векерле. По короткій нараді всі присутні члени підписали документ, жадаючи звільненя їх з дотеперішних урядів.

В АНГЛІЇ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лорд Мілнер міністром війни.

ЛОНДОН, 18. цьвітня. — **Лорд Мілнер зістав іменований міністром війни на місце лорда Дерби,** який знова обіймив становище англійського амбасадора у Франції, лорда Берті.

СЬВЯТО СВОБОДИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

„СЬВЯТО СВОБОДИ" ВІДБУДЕТЬ СЯ ДНЯ 26. ЦЬВІТНЯ.

ВАШІНГТОН, 18. цьвітня. — **Президент Вілсон оголосив нині проклямацію, в якій назначив пятницю, день 26. цьвітня, на „сьвято свободи" і візвав нарід, щоби підпер фінансово правительство, купуючи бонди позички свободи.**

Проклямація президента звучить:

„Неприятель, який силу зорганізованого правительства тяжко надужив і який робить зусиля, щоби цілий сьвіт підбити силою меча, визиває права Злучених Держав та свободу і житє всіх свобідних народів землі. Наші хоробрі сини находять ся тепер в огни битви, бороняча чести і прав Злучених Держав та свободи народів. Щоби їм помогти і вчинити нашим хоробрим товаришам прислугу, візвано благородний і патріотичний нарід до третої позички свободи.

„Тому я, Вудров Вілсон, президент Злучених Держав, назначую пятницю, день 26. цьвітня 1918 р., на сьвято свободи. Сього дня пополудни взиваю нарід Злучених Держав відбути віча у своїх громадах та обильно закупити бонди, даючи свою фінансову поміч для піддержаня справи нашої держави.

„**В кождім місті, місцевости і кольонії мають відбути ся патріотичні манїфестації під загальним проводом секретаря фінансів і безпосередним проводом комітетів позички свободи, зорганізованих федеральними резервовими банками.** Нехай відповідь народу на трету позичку свободи буде виразом, що Злучені Держави є рішені бороти ся за услівя мира, мира тривалого і справедливого.

„**В цїли взятя співучасти у сьвятї свободи належить звільнити** всїх урядників федерального правительства в цілій державі в пятницю, дня 26. лютого, від год. 12-тої в полудне від праці, о скільки їх праця не є беуслівно конечна".

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

АНГЛІЙСЬКІ ВІЙСКА В ОКОЛИЦІ ІПРУ УСТУПИЛИ НА НОВУ БОЄВУ ЛІНІЮ.

Напади Німців відбивають з тяжкими втратами для неприятеля.

ЛОНДОН, 17. цьвітня.—Англійський урядовий звіт звучить:

Денний звіт: Вчера наші війска перевели успішний напад в околиці Вишат. Таксамо коло Метерен наші війска відзискали втрачені становища і село опинило ся назад в наших руках.

Полудни і вечером неприятель розпочав сильні напади на північ від Белель. Напади відбито. Неприятельська піхота, яка у масових формаціях ішла до наступу, попала ся під огонь наших крісів на малу віддаль та потерпіла тяжкі втрати.

Неприятель пробував пополудни перевести напад також на схід від Робек, але його ударемнено при помочи огню нашої артилерії.

З причини успіхів неприятеля над рікою Ліс наші війска вважали за відповідне уступити з передних становищ на схід від Іпру на нову боєву лінію. Відворот переведено добровільно і без ніякої перешкоди зі сторони неприятеля.

Вечірний звіт: Нині рано неприятель розпочав сильне бомбардоване на цілім боєвім фронті над рікою Ліс, а відтак слідували напади піхоти на лінії, почавши від ліса Ніеп до місцевости Вишат. Нашим війскам, які перевели протинаступ, вдало ся заняти села, Метерен і Вишат, але під сильним напором неприятеля годі було удержати їх у своїх руках.

Француські війска борють ся на сїм фронті побіч англійських.

На прочім фронті не зайшли жадні важнїйші зміни.

УСПІХИ НІМЦІВ НА СХІД ВІД МІСТА ІПР.

Француські війска помагають Англійцям у Фляндрії.

БЕРЛІН, 17. цьвітня. — Німецький ґенеральний штаб доносить:

Денний звіт: На кровю политих полях битви у Фляндрії армія ґен. Арніма заняла місцевість Паскендаль(на схід від міста Іпр).

На північ від ріки Ліс війска під командою ґен. Зіґера здобули село Вишат і прогнали неприятеля на захід від села. Помимо сильного протинаступу неприятель був приневолений уступити поза ріку Дув.

Белель і Метерен здобуті. Англійці при помочи своїх резерв і француських війск, які прибули їм на поміч, безуспішно робили зусиля, щоби відзискати втрачений терен. Їх протинапади відбито з дуже тяжкими втратами для неприятеля.

Нічний звіт: На колишнім поли битви у Фляндрії наші війска посунули ся знова дальше наперед, здобуваючи два міста, Лянґемарк і Пелькапель.

НАСТУП НІМЦІВ В НАПРЯМІ БЕТІН.

Англійці відбили всі напади Німців.

ЛОНДОН, 18. цьвітня. — Урядовий вечірний звіт ґен. Гейґа звучить:

Нині прийшло знова до завзятої битви на боєвім фронті над рікою Ліс. Від каналу Ля Басе коло Живеншї аж до ріки Ліс в околиці Ст. Венан неприятель розпочав сильне бомбардоване, по якім слїдували напади піхоти. Всї напади відбито.

Втрати неприятеля дуже тяжкі. Поверх 200 Німців взято в полон.

До найзавзятійшої битви прийшло в околиці Живенші, де Німці робили всякі можливі зусиля, щоби осягнути успіх, який би покрив попередні його невдачі. **Битва на сїм боєвім фронтї ще не скінчила ся. Артилерія неприятеля з цілою силою бомбардує дальше наші становища.**

Пополудни неприятель при співучасти тяжких гармат розпочав **воєнні операції на полудне від гори Кемель (найвисша гора на месенській височині, яка від полудня і від сходу хоронить місто Іпр).**

Крім сильної перестрілки артилерії по обох сторонах ріки Соми, на англійськім боєвім фронті не зайшли жадні важнійші зміни.

НАСТУП ФРАНЦУЗІВ НА СХІД ВІД АМЄНУ.

В битві над рікою Ліс полонено 2.500 Англійців.

БЕРЛІН, 18. цьвітня. — Німецький урядовий звіт доносить:

Вчера опорожнив неприятель значну часть бельґійської території, яку свого часу здобув був по кількох місяцях завзятої битви, заплативши за ню великими жертвами в людях. Армія ґен. Арніма, наступаючи крок за кроком на неприятеля, заняла місцевости Пелькапель, Лянґемарк і Зонебек. Неприятель уступив аж за ріку Стенбрук.

„На північ від ріки Ліс наші війска під охороною сильного гарматного огню зискали дещо території і вичистили терен з гнізд машинових крісів.

В протягу останної кількадневної битви наші війска взяли 2.500 полонених, троха гармат і велике число машинових крісів.

На прочім боєвім фронті, а передівсім по обох сторонах ріки Соми (на схід від Амєну), була незвичайно чинна артилерія. **Француська артилерія розпочала сильно острілювати наші становища в околиці Морель і Мондідіє.**

Французи на англійськім фронті.

З ФРАНЦУСЬКОЮ АРМІЄЮ, 17. цьвітня. — **Француські війска прибувають у великій силї до Фляндрії і находять ся вже на боєвім фронті англійських війск.** Деякі батерії славних француських 75-міліметрових гармат беруть вже участь у битві.

Переконанє, неначе теперішний наступ Німців мав на цїли лише відвернути увагу аліянтів від місця властивого наступу, тепер зовсїм упало. Нині всї є того переконаня, що наступ, який Німці розпочали дня 21. марта, є головною битвою. І тому треба припускати, що на случай, коли аліянти здержать Німців в однім місци, вони будуть старати ся зробити наступ в другім місци, але на англійськім боєвім фронті. Підчас обох наступів, на схід від Амєну і в околиці Арментіє, німецький цїсар був присутний.

Німецькі часописи звертають увагу свого загалу, що битва потриває ще довгий час.

Розложенє німецьких війск на боєвій лінії представляєть ся, як слїдує:

IV. армія під командою ґен. Арніма находить ся на боєвім фронті коло Іпру, почавши від Північного моря аж до Арментіє;

VI. армія під командою ґен. Кваста на боєвім фронті від Арментіє до міста Ленс;

XVII. армія під командою ґен. Більова в околиці Аррас, від Ленс до ріки Соми;

II. армія під командою ґен. Марвіца — від ріки Соми до Мондідіє;

XVIII. армія під командою ґен. Гуттера — від Мондідіє до Нойон;

VII. армія під командою ґен. Бема — дальше на схід аж до міста Крейон.

Силу всїх німецьких армій у Франції обчисляють на 200 дивізій. З тих 110 мало вже брати участь в теперішний битві. У Фляндрії брало участь доси 28 дивізій.

Наступ у Фляндрії переводило ліве крило армії ґен. Арніма і праве крило армії ґен. Кваста.

Хоч були вже вісти, що австрійські війска прибули на боєвий фронт до Франції, доси вони не брали участи у битві, лише тяжкі австрійські гармати брали участь в бомбардованю на схід від Амєну.

На француськім фронті панує цілковитий спокій. Замітне лише є сильне бомбардоване міста Рем. З тої причини цивільне населенє майже зовсім опорожнило місто.

Вілсон годить ся, щоби ґен. Фошови підлягали також війска американські.

ПАРИЖ, 18. цьвітня. — Нині оголошено слідуючу урядову ноту:

Американський військовий представник у найвисшій військовій раді повідомив урядово правительство, що він дня 16. цьвітня одержав телеґраму слідуючого змісту:

„**В імени републики Злучених Держав Америки президент потвердив іменоване ґенерала Фоша на команданта зединених армій, які оперують у Франції**".

В РОСІЇ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Москалі протестують проти насильств Німців в Росії.

МОСКВА, 10. цьвітня. — За те, що мешканці села Новосілки, в могилевській губернії, виступили проти примусової реквізиції німецьких жовнірів і убили підчас боротьби одного німецького офіцира, німецькі війска спалили село, а окруживши село зі всіх сторін машиновими крісами, стріляли на мешканців села, не виключаючи жінок і дітий, які пробували утікати, і богато з них убили.

Чічерін, російський міністер загр. справ, вніс протест проти такого насильства до німецького правительства. Міністер наводить в протесті також таку подію, як вимордуване німецькими жовнірами одної цілої родини, навіть малих дітий, за те, що один з членів сеї родини брав участь в підїздовій боротьбі проти Німців.

„Народний комісаріят заграничних справ,—говорить ся при кінци протесту — висказує своє глибоке обуренє і вносить рішучий протест проти таких насильств, негідних культурного народу і противних елементарним принципам людяности. Правительство надіеть ся, що німецькі власти переведуть строге слідство і покарають винних".

Турки заняли місто Батум.

ЛОНДОН, 17. цьвітня. — Турецький урядовий звіт доносить, **що турецькі війска заняли місто Батум, над Чорним морем.**

Урядовий звіт звучить:

„На Кавказі турецькі війска заняли місто Батум, пристань над Чорним морем. Неприятель боронив внїшних фортів з великою завзятостию. Дня 13. цьвітня турецькі війска розпочали наступ на полудневі форти кріпости. Деякі форти піддали ся без боротьби, деякі ставили завзятий опір.

„Число полонених і скількість воєнної добичі великі. Втрати неприятеля були тяжкі".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Примусова військова служба на Україні. — Львів під військовою контролею. — Капітан Гасенко на лїченю у Швайцарії.

Львівське „Дїло" (з 13. марта 1918 р.) у спеціяльній телеґрамі з Києва доносить, що новий український міністер війни, Луковський, почав при помочи нїмецьких військових знавців переводити орґанїзацію постійної української армії.

З огляду на се, що Львів вибрано за осередок при імпортованю поживи з України, австрійське правительство порішило, що се місто має оставати під військовою контролею так довго, аж доки не скінчить ся достава поживи з України, що правдоподібно наступить аж в осени 1918 року.

Капітан Юрій Гасенко, предсїдатель української військової комісії на мирових переговорах у Берестю Литовськім, прибув з початком марта до Швайцарії, аби тут вилїчити ся з недуги, якої він набавив ся підчас боїв на Кавказї. Капітан Юрій Гасенко — молодий чоловік. В початках війни він був офіциром у рядах російських ґузарів. Він з малим віддїлом своїх земляків-Українців здобув турецьку кріпость Трапезунт над Чорним морем. Коли в Росії вибухла революція, він повернув на Україну і тут заняв ся скликанєм першого українського військового зїзду. Він увільнив військові місії аліянтів і перепровадив їх на Україну тодї, коли большевики замордували Духоніна і заняли головну кватиру в Моґилеві. Він розоружив большевиків у Києві і заключив перемирє на румунськім фронтї, а також в імени військової комісії України підписав мировий договір з центральними державами.

Большевицькі „реформи".

До найновійших большевицьких „реформ" належать отсї: 1. назва російської републики; 2. новий прапор („флаґ").

Ленїн оголосив, що російська република буде відтепер так називатися: **„россійская, соціялїстіческая, федератівная, савєтская республїка".**

Назва довга, то правда, але правдї вона не відповідає.

Наперед треба сказати, що Ленїнова „республїка" на дїлї не є републикою. Република опирає ся на правлїню цїлого народу, а не одної Ленїнової партії.

Дальше та „республїка" не є російська, лише московська, бо обіймає тільки Московщину, і то без казанської ґубернії.

Що вона є „соціялїстіческая", то правда, але в кождім разї лїпше було би сказати — „большевістская". Се було би докладнїйше і виразнїйше сказано.

Слово „федератівная" в назві Ленїнової „республїки" зовсїм нї при чім, бо до тої „республїки" окрім Московщини ще жадна друга країна не зголосилась. Сибір після большевицьких настроїв була би ще найблизша Московщинї, але і вона ще не зголосилась до „федератівної республїки", а тимчасом ще і від Московщини відстала казанська ґубернія. Отже назва „федератівная" се ще тільки пустий звук, яким Ленїн гадає ловити сусїдів.

Слово „савєтская" з усїх пяти слів у назві Ленїнової „республїки" виглядало-б на найбільше зближене до правди. Однак воно також не говорить виразно і докладно. Як кажемо: „савєт рабочіх, салдатскіх і крестянскіх депутатоф", то можна розуміти, що в тім „савєтї" (радї) є дїйсно представники усього робітництва, війска і селянства. Але Ленїн се розуміє инакше. В його „савєтї" можуть вправдї бути і „рабочі" і „салдати" і „крестянє", але тільки з большевицького загумінка. Инших він не признає і має на се „червону ґвардію", аби їх розганяти, як се було наприклад із соціялїстами з установчих зборів в Петроґрадї. Длятого то слово савєтская" тепер не відповідає правдї, але було-б воно зовсїм на місци, як би слово „соціялїстіческая" було заступлене словом „большевітская".

З уваги на ті всї „троблї" у тій довгій назві Ленїнової держави лїпше було би назвати її коротше, а правдивійше, наприклад ось-так: **„московская большевітская савєтская республїка",** або коротше — **„московская большевітская республїка",** або ще коротше: **„Ленїнская республїка".**

Щодо прапора нової Ленїнової „руспублїки", то сей прапор — або „флаґ" як кажуть Москалї, наслїдуючи Анґлїйців — не є спеціяльно прапором його „республїки". Червоний прапор є прапором усїх соціялїстів у цїлім сьвітї.

Яким правом Ленїн узяв сей прапор для своєї „республїки", не знати. Адже в нїй не мають права всї соціялїсти. Ленїн соціялїстів пакує до вязниці; він розігнав соціялїстичні установчі збори; він воював проти соціялїстичної Української Центральної Ради; його „червоні ґвардії" стріляли до спокійних учасників соціялїстичних демонстрацій.

Ленїн і його посіпаки проливають кров не большевицьких соціялїстів, таксамо як се було за царських часів. Чому-ж його прапором має бути тойсам прапор, який мають ті, котрих він стріляє?

Се не має жадної рації.

Ленїн повинен мати для своєї „респулїки" спеціяльний большевицький прапор, який повинен передівсїм прикрашувати „пікчер" Ленїна яко основателя своєї „республїки".

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободі", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї ґазети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що ось то менї те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст ґазети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найлїпших робітників, які вдоволять усїх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободї".

Ворожа акція Нїмеччини і Австрії проти України.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нюйорські часописи помістили отсю телеґраму з Вашінґтону:

Вашінґтон, Д. К., 18. цьвітня. — Мінїстерство заграничних справ одержало довірочну але достовірну відомість, що **центральні держави** (Нїмеччина й Австро-Угорщина) скинули свою маску під назвою „без заборів" — **і отверто працюють, щоби перемінити Україну на австрійсько-нїмецьку провінцію.**

Вістка говорить, що Нїмцї накладають свою контролю на кожду галузь українського правлїня, посуваючи ся аж так далеко, що усувають українських урядників, а на їх місце дають нїмецьких і австрійських.

Ґерманїзація є в повнім ходї, а зносини України із заграницею відтяті. На дїлї, Українцї тепер не можуть зноситись з иншими частями давної Росії, хиба трудною дорогою, при помочи курієрів і післанців.

Ґерманїзація України відбуваєть ся також при помочи введеня нїмецьких і австрійських гроший на Україні.

Ходить чутка, вправдї доси ще не стверджена, **що нїмецькі пляни стремлять до розвязаня Української Центральної Ради.** На місце У. Ц. Ради мало би бути введене нїмецьке парляментарне тїло під властию Берлїна і Відня.

Видано приказ арештувати всїх урядників аліянтів (Анґлії, Франції, Бельґії і прочих їх союзників), котрі ще находять ся на територїї України, мимо того, що передше їм обіцяно, що дістануть дозвіл опустити край без вмішуваня зі сторони Нїмеччини або Австрії.

Нїмцї й Австрійцї зачали зараз по заключеню мира з Україною перебирати в свої руки реорґанїзацію перевозових средств і економічних систем на Україні, щоби улекшити вивіз поживи до центральних держав.

Австрійсько-нїмецькі війска зайшли далеко на українські землї, мимо протестів Українців, між котрими було богато таких, що передше прихильно ставили ся до справи угоди з центральними державами.

Українцї протестували проти наїзду і проти реквізиції великої скількости збіжа, яка мала бути далеко висша нїж українське правительство згодило ся дати Австрії і Нїмеччинї.

Одесу заняли чотири австрійсько-нїмецькі полки (16.000 війска), які мали найти величезну добичу в місті. Заняли вони се місто так скоро, що годї було усунути з нього склади. Уступаючі російські війска намагались підпалити Одесу, але Нїмцї, які напирали на них, не допустили до сього.

В Одесї, таксамо як в Миколаєві, банки зачали свою діяльність під нїмецькою контролею. Кредитові і банкові системи України були страшно здезорґанїзовані, а тепер їх реорґанїзуєть ся під нїмецьким наглядом.

* * *

Ся телеґрама з Вашінґтону, яка можливо опираєть ся на вістях, які американське мінїстерство заграничних справ одержало від своїх представників в Европі, потверджує те, за що ми побоювали ся, коли одержали перші вісти про заключенє мира в Берестю Литовськім, — а саме, що **Нїмеччина, а при нїй і її наємниця Австро-Угорщина, схотять захопити Україну під свою військову контролю, аби її визискати економічно.**

Коли большевики (може за порозумінєм з Нїмеччиною) змусили Україну звернути ся о військову поміч до Нїмеччини, то **Українська Центральна Рада зробила се в надії, що нїмецьке військо дїйсно прийде лише з помочию Україні, а сповнивши свою місію, уступить з територїї української народної републики.**

Тому то, як доносили телеґрами, У. Ц. Рада домагалась, аби Нїмеччина здержала похід на Україну. За сим був найбільше її президент проф. Михайло Грушевський, а мінїстри Всеволод Голубович і Семен Петлюра навіть уступили з причини, що Нїмеччина і її наємниця Австро-Угорщина не хотїли здержати походу на Україну.

Українцї домагали ся здержаня нїмецько-австрійського походу, бо коли наїзд посунув ся поза ріку Днїпро, українські війска були вже вені самі відперти напади большевицьких банд з півночи.

Одначе Нїмеччина не хотїла сповнити волї Українців і ще тепер дальше посувають ся її війска, а большевики, не додержуючи умови у відношеню до України, помагають Нїмеччинї, бо дають їй підставу до голошеня, що вона нібито „мусить охороняти українські границї від большевицьких банд".

Нема сумніву, що тепер українські війска вже легко упорались би з большевицькими бандами і не потребують нїмецької опіки, **але нїмецькі власти, раз впакувавши свої війска на Україну, не хотять вже їх забрати.**

Цїль Нїмеччини є очевидна. Ходить їй о економічне опанованє України.

Се вже видно з нїмецьких зарядженЬ.

Нїмцї забирають у свої руки або під свою контролю — зелїзницї, телеґрафи, телєфони, банки, маґазини, фабрики, пристанї і т. д. Вони „учать" українське військо; дають своїх урядників, управителів і т. д.

Українцї давали їм збіжа, цукру, худоби стільки, скільки на се обставини позволяли. Але Нїмцям того було мало і беруть собі самі більше, а зовсїм не дивлять ся на се, чи не буде мало для населеня України, коли вони заберуть над міру.

Се, що вони змушують українське населенє до приниманя нїмецького й австрійського гроша, **є також обчислене на визиск України,** бо вони не дивлять ся на дїйсну вартість того гроша заграницею, а визначують його курс після своїх інтересів.

Аби лекше вести акцію економічного визиску України, Нїмцї держать свої війска на Україні і поступають собі як у завойованім краю.

Чутка, що Нїмцї хотять розвязати У. Ц. Раду, вказувала би, що вона проти них в опозиції з приводу розбишацької господарки на Україні та що **Нїмцї готові на замах на українськім народї.**

Се вже був би божевільний крок зі сторони Нїмеччини і певно відімстив би ся на нїй і тепер і в будуччині.

Насильство і розбій все найде свою заслужену відплату.

Тяжка позиція мінїстра народного здоровля в Австрії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Австрії не було до війни мінїстерства народного здоровля. Була лише комісія, покликана до житя правительством, і вона занимала ся всїми здоровляними (санїтарними) справами в державі. Але війна викликала переворот у здоровляній ситуації австрійської держави; в краю кинув ся цїлий ряд пошесних недуґ. Треба було зарадити сьому. І австрійське правительство рішило ся покликати до житя постійне мінїстерство народного здоровля. На становище шефа сеї ґуманної інституції покликано Українця, д-ра Івана Горбачевського, професора лїкарської хемії в чеськім унїверситетї в Празї, і бувшого ректора сього унїверситету, радника двору, члена санїтарної ради чеського королївства і члена австрійської палати панів.

Тяжкі задачі поставлено мінїстрови народного здоровля, д-рови І. Горбачевському. Його покликано в час найстрашнїйшої ситуації ратувати сильно загрожене здоровлє мілїонів горожан австрійської держави.

Ставши на становищи мінїстра народного здоровля, др. І. Горбачевський почав свою акцію основною реформою санїтарних законів. Він заявив що старі здоровляні закони в державі, які датують ся від 1870 року, є безуспішні і до нічого не надають ся. Їх головною хибою є се, що вони позволяють кождій провінції реґулювати санїтарні справи після своєї уподоби, а се мало такий наслідок, що деякі краї австрійської імперії не мали санїтарних законів через 25 лїт, або довше. Се, розуміє ть ся, є чудо, що в таких відносинах не вибухла пошесть на більшу скалю, як доси.

При формованю мінїстерства здоровля було богато перешкод, бо під теперішну хвилю богато лїкарів, від помочи котрих богато залежить, є на боєвім фронтї або по шпиталях, де вони мають аж забогато працї. Поле дїланя нового мінїстерства здоровля є дуже широке. Зроблено приміром пропозицію запобігти поширюваню венеричних недуг так далеко, о скільки можливо, а головно, щоби при заключуваню подружа змушувати всїх членів родини обох інтересованих сторін піддати ся лїкарським оглядинам, аби мати певність, що молодий і молода є здорові і дозрілі на стільки, що можуть подружитись. Доси практикував ся звичай, що батько дївчини питав молодця, кілько він заробляє, який маєток візьме з дому, і взагалї розпитував про всї матеріяльні справи, але не звертав уваги, чи його зять є в такім станї, щоби міг видати на сьвіт здорове поколїнє.

Дуже значною стороною працї нового австрійського мінїстерства здоровля буде нагляд над санїтарними інституціями і осушуванє мешкальних домів, головно тих, де мешкають робітники. Передівсїм є пропозиція заборонити покривати доми соломою, ґонтами або папою.

Пороблено відповідні кроки, щоби запобігти димам і порохам та перешкодити фабрикам і заводам у занечищуваню воздуху.

Будуть видані строгі закони проти фальшованя поживи. Всї фабрики споживних артикулів і напитків мусять давати до продукованих виробів такі складники і таку скількість, яку вони мусять заключати.

Заборонено не лише виробляти і продавати всякі шарлятанські медицини, але також учить ся людий про небезпеку уживаня їх.

В случаю, коли лїкар знайде когонебудь, що терпить на заразливу недугу, він мусить віддати хорого до першого-лїпшого шпиталю, а коли би шпиталь відмовив ся взяти пацієнта, лїкар мусить сейчас донести про се до відома властий.

Найважнїйшою задачею австрійського мінїстерства здоровля буде, о скільки можливо, направити знищеня, спричинені війною, то значить, заступити живими тих, що упали у війнї, хорим і раненим привернути здоровлє і знайти для них відповідну роботу; а що найважнїйше — побільшити ряди цивільного населеня, істнованє котрого, як кажуть, від якогось часу є страшно загрожене.

Вже тепер істнують інституції, які опікують ся матерями і новонародженими та старшими дїтьми; і ся задача буде головно спочивати на мінїстерстві здоровля.

Здоровляна справа в Австрії представляєть ся дуже страшно. Власти потїшають населенє великими засобами поживи і иншими благами з України, але ті, які знають дїйсний стан австрійського публичного здоровля, кажуть, що навіть всї російські яйця і українська пшениця нїколи не привернуть здоровля великій більшости дорослої ґенерації. У великих містах Австрії населенє не лише не має поживи, але й мешканя і одїня. Обуви приміром не мож дістати за нїяку цїну. Що більше, ширить ся страшна зараза тому, що люди ходять нечисто, бо такі артикули, як мило, нафта, опал — є дуже дорогі.

Тепер мінїстерство здоровля настановляє по провінціях ріжнородні клїнїки, до яких кождий мусить голоситись. Сї клїнїки видають кождому здоровому чоловікови посьвідку, що він є здоровий. Хто не має такої посьвідки, того не вільно впустити до нїякого публичного будинку і не вільно приняти до нїякої працї.

14 невтральних держав.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Одинокими невтральними у сїй війнї державами є: Еспанія, Голяндія, Швайцарія, Данія, Норвеґія, Швеція, Арґентина і Мексико та ще кілька меньших републик.

Як довго Еспанія буде невтральною, се є велика загадка. Нїмецькі підводні лодки вже затопили велике число еспанських кораблїв, що загрожує промислови і торговлї еспанської держави. Королївський двір у Мадридї є сильно проаліянтський, але Нїмеччина викликує симпатії у свою користь, а се головно відбиваєть ся в масах населеня, яке повстає проти правительства, піддержуване, як деякі кажуть, нїмецькими грішми. Тепер там вибухло невдоволенє супроти Нїмеччини. Щойно минувшого місяця Злучені Держави заключили угоду, що Еспанія має доставляти армії Першінґа дану скількість поживи, за що Еспанія дістане від Злучених Держав у заміну бавовну і сировець.

Голяндія, Швайцарія, Данія, Норвеґія і Швеція є невтральними по більшій части задля страху перед Нїмеччиною. Голяндське правительство є тепер сильно занепокоєне, що забранє голяндських кораблїв Америкою дасть Нїмеччинї причину заняти сю державу. Данські кораблї топить ся, данських жовнірів убиваєть ся, але Данія спокійно се збуває. Кажуть що королївський двір є по сторонї Нїмеччини. Нарід однак є по сторонї аліянтів.

Свого часу публична опінія в Швеції була по сторонї Нїмеччини, але підозрівають, що тепер наступила зміна.

Норвеґія стоїть сильно по сторонї аліянтів, але боїть ся Нїмеччини.

Викрите нїмецького заговору у вересни 1917 року виказано ясно, що дипльоматичні круги в Арґентинї є пронїмецькими. Тамошна ситуація є особлива. Військові офіцири і правительствені урядники є за Нїмеччиною, а нарід є за аліянтами. Вже два рази внесено резолюцію виповідженя війни Нїмеччинї, але її не ухвалено. А Нїмеччина по береги виповняє державу своєю пропаґандою. Підсичено зелїзничих робітників до „страйку, аби тим способом здержати посилку збіжа аліянтам. Сей страйк проминув, і коли що збільшило ся, то іменно огірченє і ненависть супроти Нїмеччини.

Мексико є невтральне, о скільки воно не заявило нїякого становища супроти воюючих держав. Є знаним, що в сїй державі курсують нїмецькі гроші, але загальне замішанє в краю не позволяє йому виступити до війни.

Иншими державами, які не зірвали зносин з Нїмеччиною, є: Чілє, Кольомбія, Домінїка, Еквадор, Параґвай і Венецуеля.

Всїх разом чотирнайцять! — Отсе є число держав, які остали невтральними у сїй війнї.

„Большевики" і ми.

(„Боротьба", ч. 14, з 13. грудня 1917).

Пригадую собі кілька політичних моментів.

Коли українська демократія розпочала боротьбу за визволене свого трудового народу, вона на позиції боротьби була сама оточена навкруги ріжними «неприятельскими« кольонами атакуючих: російських меньшевиків, есерів, бундовців, кадетів, октябристів, чорносотенців і своїх перевертнїв.

Большевики в нашу оборону не виступали, хоч і явно не нападали.

Коли Центр. Рада видала перший універзал, вона була сама. Заключила соломяну згоду 16. липня — була сама. Дістала „інструкцію 17. серпня" — була сама. В оборону національних прав українського народу ніхто з „російських братів" не озвав ся.

На демократичній нараді в Петрограді представники Центральної Ради заявили 27. вересня деклярацію, установлену нею, яко імперативний мандат делеґації 22. вересня. В деклярації було сказано про однородне соціялїстичне міністерство, про негайне заключене мира, передачу землї, контролю на фабриках і заводах, розпредїлене предметів першої потреби через харчові управи, конфіскату воєнних прибутків, податок на капітали і майно, скасоване смертної кари і т. д. На всі сї пункти, проголошені 30. вересня, російська демократія мовчала, або невдоволено гукала, свистала. **Приплескували нам тільки большевики і ліві соціялїсти - революціонери.** Але коли делеґація заявила, що на Україні вся повнота влади мусить належати Центральній Раді і Генеральному Секретаріятови — нашій делеґації вже **не плескали анї большевики, анї ліві с.-р.**

Ми тоді самі собі плескали та ще «инородці» нас підтримували (Білоруси, Литовці, Лотиші то-що).

Мені се лишило ся в памяти. Ми рішили бороти ся за визволене трудящого люду — міського і сільського — далї уперто, інтензивно, не сподіваючись нї на чию поміч окрім своєї. Так нас зустрівав російський централїзм в житю і в думаню. І нїчого не було для нас дивного, коли в боротьбі за соціяльно-економічне визволене нас підтримували морально російські большевики: тут наші стремлїня де в чім сходять ся, хоч у головнім — земельній справі — думки наші дуже розминають ся.

Хто стояв на позиції негайного економічного полекшеня житя, той нам у сїм не суперечив. Але коли українська демократія взяла на Україні владу в свої руки і універзалом з 20 листопада оповістила Україну народною републикою, то з нами, дуже «скрепя серце» (придушивши гнів), згодили ся соціялїстичні партії „національних меньшостий (крім, розумієть ся, російських с.-д. меньшевиків, есерів, н.-соц.), але як се не дивно — проти Укр. Центр. Ради виступили з критикою київські й инші російські **большевики.** Вони Радою незадоволені, бо Рада... «буржуазна», бо Рада повинна уступити на місцях владу Совітам Роб. і Салд. Депутатів, бо Раду... треба перевибрати на краевім зїзді представників Совітів Роб. і Салд. Депутатів...

Отже... мало большевикам нашої соціяльної програми, що переводить ся в жите; їм треба, щоби замісць нас були **вони** біля влади.

Чому? А тому, що ми — „буржуазні", „націоналїстичні" та „шовіністичні". Для нас же ясно, що проти нас вищиряє зуби російський централїзм в житю, що витікає з руссоцентризму в сьвітогляді московської інтеліґенції, демократії, буржуазії. Руссоцентризм жене її на нас, велить усе захоплювати в свої руки, забуваючи прекрасні слова про „національне самовизначене".

Большевики не зважають на універзал, на реформи на Україні, що проводить Центр. Рада, а стріляють декретами з Петрограду на Україну з київського „военно-революц. комітету, що веде аґітацію і органїзує боротьбу проти Центр. Ради. Петроградські большевики не сказали, що на Україні, мовляв, є Центр. Рада, яка хай і дає там лад. Нї, вони не помічають Ради і посилають сюди свої „декрети". Київські большевики не сказали, що вони, яко громадяни України, мають діло з Радою і що **тут,** в Раді, вони домагати-муть ся своїх прав і влади. Нї, вони ведуть „війну" з Радою, яку вибрав увесь трудящий український нарід на своїх селянських, робітничих і військових зїздах. Вони не довіряють розумови і совісти народу! Їм треба скликати своїх депутатів з городів, (міст), що повні тимчасового елементу військового і ріжного люду (зденаціоналїзованого укр. міщанства, переходящого війска), що в „Совєтах" ворожо виступає проти власти українського народу на Україні, що настроєний централїстично.

Вони се розуміють і хочуть Центр. Раду зробити **владою українською з російським змістом,** іґноруючи наші національні домаганя.

От, на се власне ми і **не згодимо ся** бо... щоб затримати нарід на висоті здобутих соціяльних позицій, ми повинні мати змогу бороти ся ще за визволене його психіки, його розуму, мати з ним свободу культурно-національного розвитку.

Коли російська демократія вибере собі соціяльно-економічну свободу, то на сїм вона і скаже „годі"; ми-ж крім того ще маємо вести боротьбу за право творити національну культуру, за право **мати в усіх справах творчу ініциятиву.**

Словом, ми мусимо перемогти російський централїзм.

І коли носителями його являєть ся крім буржуазії і демократія, то ми мусимо укріпити себе в своїм праві на ініциятиву — се одно, і визволити російську демократію **від хороби на централїзм,** котрий і йому шкодить — се друге.

Через те ми говоримо, що право перевибирати Центральну Раду се є право трудящого люду **українського.** Коли Центр. Рада стратить його довіре — він тоді знайде в собі силу утворити достойну собі владу.

Ми проводимо соціяльні реформи, проти яких російські большевики не можуть нїчого закинути; ми йдемо лише яко **українські** большевики. Може їм не подобаєть ся сей долаток „українські"? Ну, тоді справа ясна: ми маємо діло з російським національзмом і будемо з ним боротись. Наша рука не здрігнеть ся і далї, бо централїзм є ворогом поступу, культури і свободи. А за сї цінности ми будемо бороти ся, яко за основу свободи і розвитку нашого трудящого люду.

М. Сріблянський.

Охорона лїсів на Україні.

У роменській „Нашій Спілці" (ч. 74, з 8. грудня 1917) є поміщена ось-така урядова відозва в справі охорони лїсів на Україні:

Громадяни Української Народної Републики!

Бережіть наші національні скарби — лїси на Україні. Провідною думкою нашої революції завше було: **уся земля трудовому народови, усі лїси всьому народови для загального добра.**

Через те Українська Центральна Рада, маючи своїм першим обовязком вволити волю народу України, видала універзал 20. листопада 1917 р. про скасоване права власности на нетрудові землї на Україні. По наказу Центральної Ради Ґенеральне Секретарство виробляє закон про передачу земель до розпорядженя Земельних Комітетів повітових та ґуберньских, а лїсів — до Лїсового фонду Української Републики.

Отже тепер лїси на Україні становлять ся народним майном. Знають се добре сучасні лїсовласники і тому дехто з них з усіх сил хапаєть ся, яко мога швидше повирубувати лїси, попродати їх, перевести лїси на гроші. Аби се спинити, Український Ґенеральний Секретаріят постановив:

1) Віддати приватні лїси нетрудової власности під громадський догляд і контролю Земельних Комітетів до того часу, поки не буде вироблений і потверджений Центральною Радою закон про лїси на Україні.

2) Поставити під контролю повітових і ґуберньских Земельних Комітетів усі державні, удільні, кабінетські, монастирські, церковні і громадські лїси.

Земельним Комітетам про се будуть дані Ґенеральним Секретарством відповідні інструкції.

Земельні Комітети, вибрані народом, мусять пильнувати, аби лїс рубав ся тільки на потреби народні для оборони держави, на громадські потреби і для задоволеня місцевої людности в лїсових матеріялах та паливі.

Кождий громадянин, кожда сільська громада мусять памятати, аби не було **своевільного рубаня лїса** чи то з боку дотеперішного лїсовласника чи з боку селян. У таких випадках треба негайно сповіщати Земельні Комітети, які мусять негайно розібрати справу і самочинне рубанє припиняти усіми способами. Земельні Комітети між иншим для того й поставлені народом, аби лїси берегти.

Очевидно, Земельні Комітети і всі громадяни мусять подбати, аби не припинялись приготованя і вивіз лїсових матеріялів і дров на потреби державні, для підприємств, що працюють на оборону держави і для невідкладних громадських потреб.

Коли буде припинене рубанє, що ведеть ся з дозволу Земельних Комітетів, і стануть не тільки заводи і фабрики, а і зелїзниці, то не тільки фронт і українське військо зістанеть ся без усього, що йому потрібне, але і по всій Україні настане голод, анархія і руїна.

Громадські управи сіл, що поблизу лїсів, надто мусять се памятати, пильнувати і берегти лїси від винищуваня. Ті селяни, що без дозволу Земельного Комітету самовільно йдуть у державні чи приватні лїси, рубають їх, грабують приготовлені **дрова і матеріяли,** везуть на базар, перепродують лїс купцям майже за безцїн, кладуть собі в кишені копійки, а купцям-перекупщикам сотні рублїв, переводячи таким чином громадське добро: лїсове богатство краю, — сї селяни є негідні громадяни; вони крадуть у своїх громад, крадуть у свого народу; вони збогачують народним добром купців, які дбають тільки про свою користь.

Сї сваволні порубщики лїса хочуть ловити рибу в каламутній воді, своєю сваволею плодять на селах колотнечу, нелад і шкодять запровадженю нового устрою на Україні; самі того не розуміючи, сї сваволні порубщики лїса, сї негідні громадяни являють ся несьвідомими оборонцями старого ладу.

Треба памятати, що лїсів у нас на Україні дуже мало, а потреба в них через те руйноване господарства, яке зробила війна, стала ще острійшою. І коли раніїше треба було їх берегти, бо без лїсів кождий край обертаєть ся в безплодну пустиню, то тепер до них треба ще більш обережно відноситись, бо в них ми маємо єдину можливість для відродженя господарства зруйнованих війною місцевостий України.

І тому сьвятий обовязок кождого громадянина України, обовязок усіх сільських громад, громадянських управ та інституцій берегти лїси на Україні від знищеня.

Ґенеральне Секретарство земельних справ вірить, що громадяни вільної Української Народної Републики твердо стануть в обороні свого народного добра, в обороні дорогоцінних лїсових скарбів на Україні.

Ґенеральний Секретаріят наказує усім комісарам і міліції бороти ся з сваволними порубщиками лїса, як з грабіжниками народного добра, рішучими мірами, вживаючи, де треба, узброєної сили, а всїх громадян України закликає стати в допомозі Центральній Раді та Ґенеральному Секретаріятови зберегти народне добро і не довести наш край до руїни.

Товариш Ґенерального Секретаря Земельних Справ **Б. Мартос.**

Директор Лїсового Відділу **О. Макаренко.**

Володимир Сиротенко.

ОЙ, ДОЛЕ МОЯ!

(Пісня Маряни з драми „Терновий Вінок").

Ой, доле моя,
Доленько погана!
Нащо мене ти доводиш,
Щоб була я пяна?
Хибаж я була
Не гарна дівчина,
Що зо мною ти звінчала,
Собачого сина?
Ой бє-ж він мене,
Ой бє по голївці,
Кращеб менї утопитись
У глибокій річці...
Всї, всї, всї жінки
З синяками ходять, —
Нащо-ж вони молодії
Та замуж виходять?
Ой всї, всї, всї, всї
Мущини прокляті:
Награють ся, натїшать ся
Тай виженять з хати...
Ой, нї! Не була,
Не була я злая, —
Защо-ж мене ти караєш,
Доленько лихая?

Ню Йорк, 6. цьвітня 1918.

В кождій українській хаті повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода"

Подрібний виказ жертв з „Українського Дня".

(Дальше).

BAYONNE, N. J.

З ЛИСТИ: Марія Скиреляк 12.00. З ПУШОК: Текля Пахолек 15.77, Варвара Ґураль 12.23, Марія Скиреляк 11.71, Петро Мартинів 11.50, Анна Фецула 11.46, Катерина Копитко 11.20, Микола Мартиняк 10.90, Катерина Курило 10.73, Катерина Кушнір 10.51, Анна Матіяш 9.53, Ксеня Липова 9.00, Іван Кушнір 8.80, Йосиф Ошуст 8.38, Марія Клядько 7.90, Евдокія Драганчук 7.56, Лев Бачинський 7.56, Нестор Закалюжний 7.45, Захарко Зімяк і Я. Кузенко 7.40, Анастазія Мартиняк 7.33, Анна Солонинка 6.90, Катерина Мартиняк 6.86, Антін Лаврів 6.76, Михайло Сторж 6.61, Іван Закалюжний 6.25, Текля Дробніцька 5.92, Теодор Гловацький 5.67, Теодор Зачка 5.61, Юстина Бирич 5.03, Сень Николишин 4.93, Анастазія Лева 4.47, Ева Кладько 4.16, Іван Ошуст 4.05, Ева Гупало 3.85, Іван Александер 3.84, Ілько Сидор 3.57, Микола Макар 3.49, Анна Когут 3.40, Михайло і Володимир Скиряляк 3.37, Марія Язьвінська 3.21, Анастазія Прус 3.15, Йосиф Кобрин 2.83, Зофія Язьвінська 2.76, Варвара Язьвінська 2.75, Марія Мартинів 2.29, Володимир Ошуст 2.15, Марія Стахів 1.96, Агафія Лаврів 1.81, Олекса Левицький 1.50, Філько Навроцький 1.39, Зофія Бурбела 1.16, Н. А. Фрідман 1.00, Микола Зімяк 96 ц., Катерина Язьвінська 71 ц. Разом 323.29. Розхід 1.00. — Остає $322.29

LAWRENCE, MASS.

З ПУШОК: Трофим Бурко 15.35, Василь Глушко 14.60, Іван Карачевський 13.61, Юрко Шпак Івана 12.50, Анна Звіринська 12.10, Адам Крашевський 11.60, Іван Терлецький 10.60, Дмитро Макос 10.00, Рузя Дичпій 9.75, Катерина Строньчак 9.00, Юрко Гаврилів 8.83, Параня Цинчій 7.66, Марія Маланчук 7.30, Стефан Мелешко 6.90, Василь Баран 6.80, Андрій Костів 6.36, Микола Крупець 6.00, Марія Мурза 5.70, Михайло Фільварків 5.61, Теодор Пастернак 5.50, Стефан Соломаний 5.42, Катерина Нестор 5.02, Трофим Бурко 4.80, Федь Кобрин 4.60, Іван Дичпій 4.35, Катерина Сольман 4.32, Федь Глушко 4.15, Петро Тусин 4.03, Михайло Маланчук 4.00, Анна Звіринська 4.00, Дмитро Гаврилів 3.51, Василь Костів 3.51, Іван Буцяк 3.50, Юрко Шопяк 3.48, Федь Берник 3.45, Олекса Дармохвал 3.40, Марія Мацюняк 3.31, Стефан Дикий 3.30, Василь Хлипавка 3.07, Михайло Нога 3.00, Михайло Фільварків 2.70, Микола Кундпревич 2.37, Олекса Медвідь 2.30, Віцентий Козак 2.22, Олекса Логаза 2.20, Ирина Ґадзіцька 2.11, Михайло Кухар 2.10, Йосиф Ґадзіцький 1.84, Іван Матвіїв 1.81, Володислав Строньчак 1.78, Петро Несторович 1.59, Петро Маршалок 1.55, Яким Парій 1.50, Анна Романець 1.50, Іван Ватішак 1.25, Андрій Юрків 1.20, Дмитро Гуменний 1.00, Микола Якимиха 1.00, Михайло Гаврилів 86 ц., Микола Коласка 76 ц., Іван Гаврилів 76 ц., Василь Пастернак 55 ц. Зложили НА ЛИСТУ: Андрій Мельницький, Павло Барчевський, Іван Олей, Адам Крашевський, Федь Датків, Анна Завіринська, Федь Берник, Василь Берник, Михайло Фільварків Олекса Логаза і Іван Ватішак по 1.00 Михайло Кухар, Іван Дмитрів, Йосиф Нестор, Матвій Филиц, Іван Хома і Михайло Лобут по 50 ц., Іван Нарішик, Іван Гетман, Дмитро Кметюк, Геронім Нестор, Василь Берник, Теодор Липень, Трофим Бурко, Федь Берник і Анна Шопяк по 25 ц. Разом 316.28. Розхід 2.28. — Остає $314.00

AMBRIDGE, PA.

З ЛИСТ: Прокіп Свердан 3.10. З ПУШОК: М. Соляр 32.16, Анастазія Вороновська 30.74, Анна Драбик 21.55, Анна Костик 18.04, Наталія Марилів 16.04, Анна Гутницька 13.99, Анна Петрашак 12.40, Марія Ватах 10.65, Розалія Велеш 5.02. В Укр. Нар. Домі 4.20.

Gettsdelle, Pa.

Катерина Кулян і Марія Гирпкевич 20.39.

Economy, Pa.

Марія Міндик і Марія Маледа 20.12.

Freedom, Pa.

Павліна Ковальська і Анна Зондран 14.61.

Rochester, Pa.

Катерина Біжик 20.05, Марія Хомяк 14.99.

Beaver Falls, Pa.

З ЛИСТ: Василь Годяк і Іван Шпук 36.85, Юрій Гук 22.70. Сидор Вавро і Михайло Данчук 16.47, Теодор Чорненький і Володислав Гук 6.50. З ПУШОК: Марія Сийко 19.00, Гелена Сийко 7.87, Марія Липиця 4.15, Анна Шпук 3.25.

Beaver, Pa.

Лора Тихоніс і Катерина Ставарська 39.48.

Sewickley, Pa.

Ефрозина Опалко 12.81, Анна Хомяк 8.15, Марія Глинська 3.28, Марія Лесик 2.30. Разом 454.11. Розхід 140.83. — Остає $313.28

OLEAN, N. Y.

НА ЛИСТИ: С. Васьків і Д. Билей 90.35, Ю. Лесиків і Андр. Лялюк 57.05, Алексій Іванців 24.10, Іван Базів 12.00, Дм. Базів 10.00. З ПУШОК: Анастазія Іванців 28.28, Анна Крива 25.18, Анна Скробач 21.56, Катерина Ґадзіцька 5.24, Паранька Костів 3.70, Олена Сидорик 2.37. Тов. „Зап. Січ", від. 363 У. Н. Союза жертвувало 50.00. Разом 330.03. Розхід 23.30. — Остає $307.03

FALL RIVER, MASS.

З ПУШОК: Анна Мазурек 21.35, Дмитро Матвейко 17.30, Дмитро Оленяк 17.00, Григорій Пинда 16.80, Марія Цимбала 13.26, Іван Шиш 12.04, Анна Мороз 10.99, Юзефа Ковальська 10.82, Яким Ковальчук 7.86, Андрух Ленишин 7.40, Іван Федірка 7.36, Анна Бжезінська 6.30, Григорій Соховерський 6.15, Павліна Ковальчук 6.11, Марія Фердинанд 5.26, Григорій Пинда 5.24, Василь Українець 5.09, Ксеня Бороденська 4.70, Теодор Онищак 4.24, Катерина Монастирська 4.18, Теодор Маслічак 4.16, Гнат Мартинюк 4.07, Катерина Стофій 3.66, Юзефа Фердинанд 3.24, Паля Монастирська 2.68, Володислав Фердинанд 2.58, Павліна Ковальчук 2.13, Прокіп Вербіцький 2.07, Петро Шпит 1.85, Марія Вербінська 1.80, Марія Карпяк 1.80, Марія Коваль 1.59, Іван Швеців 1.00, Стефанія Вербінська 96 ц., Іван Мельник 90 ц., Марія Пастух 71 ц., Гева Кіліпка 63 ц., Анна Щхопь 63 ц., Йосиф Бороденька 55 ц., Михайло Бобара 54 ц., Іван Квасніцький 53 ц., Михайло Биле 46 ц., Юзефа Войціцька 45 ц., Ваврик Страйний 40 ц., Я. Шпит 40 ц., Н. Н. 36 ц., Іван Шиш 32 ц. З ЛИСТ: Іван Шиш 17.40, Григорій Пинда 14.00, Теодор Беззубка 8.55, Павло Крачковський 6.00, Петро Побобіла 5.75, Іван Дитка 4.70, Константин Павлович 4.31, Михайло Войціховський 4.10, Іван Побобіла 2.78, Іван Соховерський 1.45, Василь Українець 1.30, Іван Ковальчук 25 ц. Разом 305.35. Розхід 12.62. — Остає $292.75

N. S. PITTSBURGH, PA. (Allegheny)

З ПУШОК: Анна Когут 18.15, Анна Ваковийська 18.00, Марія Цапцара 17.05, Марія Данило 16.30, Катерина Шведик 15.14, Анна Смолій 13.89, Марія Лапішка 13.25, Анна Лицак 11.09, Марія Палійчак 8.93, Юлія Іскат 8.70, Магдалина Потерала 7.72, Катерина Присташ 7.60, Марія Кренца 7.30, Марія Фрончак 5.88, Катерина Кіт 5.77, Катерина Дербіш 5.62, Марія Опалка 4.61, Анна Данько 4.24, Анна Мента 3.89, Стефанія Круца 3.77, Розалія Хома 3.72, Марія Боднар 3.50, Марія Митрович 3.34, Ева Мудик 3.25, Марія Ганузя 3.17, Катерина Федорів 3.12, Гелена Букера 3.06, Марія Момаш 2.71, Марія Станко 2.67, Марія Букера 1.78, Елисавета Ганузя 96 ц. З ЛИСТ: Михайло Федорів 10.50, Михайло Тимочко 6.55, Магдалина Потерала 5.00, Мих. Миталчака 2.85, Екат. Лавровський 2.50, Анна Вуковська 2.25, Юлія Іскат 2.10. ЖЕРТВИ: Тов. Тараса Шевченка, від. 65 „Нар. Помочи" 10.00, Братство Рицарів св. Георгія, від. 45 „Провидіня" 15.00. Разом 284.93. Розхід 2.93. — Остає $282.00

NEW KENSINGTON, PA.

З ЛИСТ: Йосафат Карпець 38.05, Ілія Білявський 30.15, Яків Сич 21.50, Алексій Лисий 13.00, І. Деркач 12.60, Матвій Дума 12.25, Дмитро Любенецький 8.00, Стефан Лабар 6.75. З ПУШОК: Анна Лиса 38.06, М. Пастернак 20.28, М. Дума 15.40, Зорина 8.01, Блажовська 6.29, Врублевська 6.17, Е. Горомба 5.54, Ф. Побігун 3.84, М. Френлік 3.41, Марія Афтанас 2.98, Костик 2.85, Коваль 2.82, Хрупик 2.81, Анна Афтанас 2.73, Катерина Кіляр 2.49, М. Волошин 2.33, Міцишин 1.93, Цепенюк 1.60, Зофія Афтанас 1.53, Д. С. 145, Скочпляс 1.21, Марія Калиновська 97 ц., Ю. Гутнер 75 ц., М. Гарсиба 72 ц., Буґель 61 ц., Ф. Сем 60 ц., Сулай Ко. 55 ц., Б. Гелямба 51 ц., К. Ялоовська 11 ц. Разом 282.84. Розхід 6.25. — Остає $276.59

(Дальше буде).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

УКРАЇНЦІ, НАХОДЯЧІ СЯ В ІТАЛІЙСЬКІМ ПОЛОНІ, ПОШУКУЮТЬ СЛІДУЮЧИХ ОСІБ:

1) Станислав Лисак, пошукує свою стриєчну сестру Олену Лисак, доньки Федя і Марії, з Залукви, пов. Станиславів.

2) Безручка Петро, зі Свидова, пов. Чортків, пошукує Антошка Кміть з тих самих сторін.

3) Южда Ілько, з Біли, пов. Чортків, пошукує адреси Якова Юхима, Андрія Провального, Омеляна Генка, Павла Провального, Гринька Баранівського і Гринька Павліна та Онуфрея Провального.

Інтересовані зволять зголоситись до адмін. „Свободи" по листи. 47-48

Пошукую моєї сестри ЯВДОХИ ФЕДОЛЯК, родом з Протесів, пов. Жидачів. Хтоби про ню знав, або вона сама, нехай зголосить ся на адресу: 45-47
JOHN FEDOLAK,
Box 24, Falls View, Ont., Canada.

Пошукую моїх краянів ЯСЯ КОСАЧЕВИЧА і ГРИНЬКА ІЛЬНИЦЬКОГО, родом з Яворя, пов. Турка. 45-47
ВАСИЛЬ ЯВОРСЬКИЙ,
c/o A. U. Exchange,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

Пошукую свого шваґра ФЕДЯ РОКІЦЬКОГО з села Носів, пов. Підгайці. Хто би о нім знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: 46-49
MATHIAS PANASHIY,
Box 53, Waterman, Pa., Indiana Co.

Пошукую ІВАНА ДАНИЛЯКА ГРИГОРОВА з Плешниць, Австрія. Хто би о нім знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: 46-50
WASYL LYPKAN,
107 Salem St., Boston, Mass.

В дуже важній справі пошукую своїх краянів ВАСИЛЯ ЛУЦІВ і ЙОСИФА ПАСАКАС з села Виноград лісний, повіт Товмач. Прошу голоситись особисто або листовно на адресу: 46-48
JOHN CINIAWSKI,
127—2nd St., Passaic, N. J.

Пошукую свого краяна ПЕТРА БУРТНЯКА. Має перебувати в стейті Пенсильванії. В дуже важній справі прошу зголоситись на адресу: 39-51
PETER HAFIYCHUK,
P. O. Malcom, Iowa.

Пошукую тіточних братів ДАНЬКА і ІВАНА ДЯЧИШИН, з села Конюшки, повіт Мостиска. Перед 7 роками перебували в Дітройт, Міш. Голоситись на адресу:
KASKA NATISZAK,
Box 81, Oxford Furnace, N. J. 45-47

КОНКУРС.

Греко-католицька парохія в Спракюз, Н. Й., пошукує дякоучителя, щоби провадив школу, хор, уладжував представлення і концерти. Платня $60.00 місячно, а згляднo після угоди і доходи. Першеньство мають нежонаті. Голоситись до уряду парохіяльного, 45-48
104 S. Wilbur Ave., Syracuse, N. Y.

Пошукую мого шваґра дочку КАТЕРИНУ ШИМАНСЬКУ зі Старих Стрілиск, повіт Бібрка; перед трома роками була на плейсі в Брукляні. Хто донесе мені, де вона тепер або сама, то красно подякую. Адресувати: 45-49
MIKE METZ (або) CZERESZEN,
1315 Parrish St., Philadelphia, Pa.

Пошукую своєї жінки ЗОФІЇ ДРУЧОК, родом з села Швертковець, пов. Заліщики. Вона має 28 літ. Дня 19. марця 1918 р. забрала троє дітий: 8-літну дочку Марію, 5-літного Стефана і 4-місячну Анну і утікла з АНДРІЙОМ КОКОЛІСОМ з села Говело, на Угорщині. Він взяв зі собою 13-літного хлопця Івана. Мають перебувати десь в Пенсильванії. Хто подасть їх адресу, дістане $25.00 нагороди. Голоситись прошу на адресу: 40-52
NICH. DRUCHOK,
Claghorn, Pa., Indiana Co.

ДОПИСИ.

З NEW YORK. N. Y.

Гуртуймось у Січи!

У Січи! у Січи! Єднаймось, брати!
Лиш в них красшу долю ми зможем знайти.
За правду і волю, за красшую долю
Віддаймо житє.
Наука і праця се наші мечі,
А правда і воля се наші ключі.
А в правді, в науці, у Січовій злуці
Побіда буде!

Українська молодїжи! За цілий час нашого житя тут в Америці прийшла аж тепер хвиля, хвиля важна! Отже пора застановитись та подумати о чімсь, а властиво над нашим житєм теперішним та будучим. За так довгий час нашого житя тут в Америці, коли приглянемо ся близше на нашу молодь українську, то аж сум огортає нас, по якій то дорозі наша молодь ходить, та яким житєм жиє, житєм якимсь таким, як би не своїм, яким ми тут в Америці повинні-б жити. Застановім ся на хвилю та пригадаймо собі той час, котрий розлучив нас із рідним нашим краєм. Коли би нам представилось теперішне і минувше житє наших материй та батьків, як то вони жили і як жиють тепер, підчас такої страшної воєнної заверухи, — чи не жалко нам зробить ся? А коли би ми дійсно бачили на свої власні очи те страхіте теперішної війни, то тоді би ми инакші були та инакше й думалиб. Невжеж нам і нашим дітям не треба лучшої долї? Чи ми мусимо дальше бродити в брудній калабані темноти?

Тому, українська молодїжи, розваж і подумай! Чи таке житє має бути дальше у нас, як дотепер? Та ми почасти знаємо, що хтось тут межи нашим житєм господарує, що ненавидять робітників тай не люблять, аби сей робітник чи робітниця чогось навчили ся. Однак є богато-богато межи нашою молодїжию таких, що ще не знають, хто наш ворог, про котрого так часто говорить ся тай пишеть ся. Мої дорогі. Тому ми не можемо його ще спізнати добре, бо нам засланяє очи наша несьвідомість. Тому ми, молодїж, зрозуміймо се, що з нас колись повстане будучність народу! Нехай щезають старі способи веденя житя, хай щезають ті, котрі нас гнобили, а ми, молодїж, повинні постаратись о те, щоби, розвинені духово і здорові тілесно, провадили житє в спосіб розумний, демократичний. Тому куймо зелізо, поки горяче! Тому куймо здоровий дух в нашій голові.

А тепер звернім увагу на рух в Америці. Почасти наша українська молодїж пробуджуєть ся та починає на сьвіт дивитись трохи ширше. Маємо нагоду чути та бачити, що наша молодь і старші гуртують ся у Січову Орґанїзацію в Америці, котра є і буде певно дороговказом для нас, котра вести-ме нас на дорогу правди та волї для робучого поневоленого народу. Колиб наша українська молодїж спізнала, що се таке Січова Орґанїзація та її відділи, чого там учать ся і що в ній робить ся, то певно до сего часу всі булиб у ній членами, Січовиками та Січовичками, булиб людьми сьвідомими, та не лучалоб ся ніяких ріжного рода скандалів, про котрі не годить ся і писати. Мусимо знати се, що лише здорова та просьвічена молодїж може забезпечити собі будучність житя.

А тепер, коли прийдеть ся подумати про нашу інтеліґенцію, — то знов щось иншого... Так здаєть ся, що наша інтеліґенція, стоячи з боку, лише поглядає, що хтось аж зачне щось робити. Чиж не сором, братя, для вас? Коли тут треба як найбільше вашої помочи, (розумієть ся помочи моральної, чесної), то ви малиб заводити між собою непорозуміня та всілякі кирині? Ні! Відтепер нехай сего не буде. Бо нині ненька Україна потребує синів та дочок правди і повної сьвідомости.

Тому нашим обвязком є помочи нашій молодій Січовій Орґанїзації в Америці, бо в ній має куватись доля робучого народу. Тут позволю собі заявити, що Січова Орґанїзація в Америці не має на меті шкодити якійсь другій орґанїзації. Тому звертаюсь до тих, що здорово думають про Січову Орґанїзацію та люблять слово правди, бо лише того Січ вимагає. Вони повинні прийти з помочию і бути тими сьвітилами, котрі показувалиб дорогу до сьвідомости нашій молодїжи тут в Америці.

Далї, молодїжи, і ти, українська громадо! Закочуймо рукави тай до праці берім ся, бо праця і наука з недолї нас вирве.

Подаєть ся до відома всім Січам, що старанєм Січи в Ню Йорку, відділ 1, устроюєть ся друге Січове Сьвято в Америці, котре має відбутись дня 14. липня сего року. Тому повинностию Січий є старатись, аби се сьвято вдало ся як найкрасше. Сїчи повинні присилати гуртки виправляючих ся Січовиків та Січовичок, а бодай делегації. — Здорові були!

Я. Калявський, Січовик.

З WATERVLIET, N. Y.

Дещо про наших кацапів.

Про наше місточко, Ватервліт, Н. Й., дуже маленько хто знає, хоч тут проживає досить наших людий. Тут околиці прекрасні, повітре здорове, роботи є подостатком, тож нашим людям тут добре жиєть ся, а декотрі доробили ся так, що мають уже свої власні хати.

Та на ганьбу мушу признати ся, що тут ми спимо сном блаженних. Коли по других містах Українці беруть ся до праці, осьвідомляють Американців про Україну і про український нарід, то нам се байдуже; в нас наші люди навіть не хотять признавати ся до Українців. Ми замісць брати ся до якоїсь роботи, щоби і в нашім місточку осьвідомити чужинців про наш нарід тай про нашу рідну землю, то ми тратимо такий дорогий час на сварках, бо в нас нема єдности, нема любови. Ми поділені на дві партії, котрі ніяк не можуть одна з другою погодити ся.

Є тут пару Українців, котрі хотять працювати для добра нашої рідної неньки України і нашого народу, але більша сила є темних русских кацапів, наймитів бувшого царя Николушки II., під проводом таких-самих темних одиниць, котрі себе називають русскими провідниками у Ватервліт. І через ті одиниці наша парафія поступати вперед враз з другими ніяк не може. Тим кацапським провідникам не розходить ся так о добро народу, або парафії, бо до сего часу вони і так нічого для парафії доброго не зробили, хиба для себе самих, але їм розходить ся о їх власний інтерес, о старшоване, бо якжеж то може бути, щоби хтось инший був урядником в парафії, а не вони. Вони то дуже добре розуміють, що як уряд возьмуть инші люди в свої руки, то їм тоді пійде як з Петрового дня.

Дотепер то всьо іде після їх гадки. Як Юстин скаже, то Петрусьо вже о тоє постараєть ся, що ціла їх компанія на се згодить ся і справа полагоджена без парафіян. Коли би хто з парафіян відважив ся представити на мітинґу перед цілою парафією ту їх брудну роботу, то вони сейчас потрафлять такого парафіянина укарати на 25 долярів і кричать, що він ворог церкви. Так вони зробили зі старим, уже сивим ветераном в нашій парафії, п. Т. Вовком, наложили на него 25 долярів кари за се, що висказав на братськім мітинґу, що куратори нашої парафії ходили до кацапського батюшки і хотіли нашу гр.-кат. церкву св. Николая віддати в руки московському наймитови, батюшці кацапови, такомусамому як вони. Такі люди як п. Т. Вовк то нашим кацапам дуже не до смаку, бо п. Т. Вовк не жартує, але яко старший чоловік сипле правду в очи, кому і де попаде. Тому то лідери нашої парафії, щоби позбути ся п. Т. Вовка, постановили собі доконче „вишмарити" його з братства св. Николая і з парафії, і тому наложили на него аж 25 долярів кари. Та наші лідери дуже помилили ся; думали, що то оріх, а то камінець злапали тай ніяк вгризти, бо п. Вовк не з тих московських наймитів... Він не страшків син, але потомок тих запорожців, котрим нічого страшного не було, навіть і сам турецький султан. Тому то і московські наймити нічим його не застрашили. Пан Вовк кари не заплатив, бо на все, що говорив, має достовірні факти.

Були в нас сьвященики і сьвітські люди, котрі старали ся осьвідомити той нарід, отворити йому очи і спровадити на добру дорогу; та що робити з горбатим, коли горбатого і гробова дошка не напростує... Таке саме і з нашими кацапами.

Ми думали, що аж тепер буде все гаразд, бо маємо сьвященика аж зпід самого Бескида, і той отворить їм очи тай навчить їх, як вони мають називати ся і чиї вони сини. Та детам, коли він сам не знає, хто він є... Межи Українцями Українець, а межи кацапами кацап. Кричить на всі сторони, їжить ся, як гусак, а для народу ні сам нічого не робить, ні другим не дасть. І тому то ми спимо сном блаженним. Хотяй би та горстка Українців хотіла що зробити, то зараз наші лідери — компанія кацапська стараєть ся усіми силами до якогось доброго діла не допустити, бо, говорять, ми не є ніякі Українці, бо ми не родили ся на Україні; ми родили ся на Лемківщині, тому ми не є Українці, а твердо-русскі од Бескида.

Дехто з поважаних читачів може і не повірить, аби нині були ще такі люди, щоби так називали ся: русскими од Бескида, але в нашім місточку воно дійсно так є.

Позаяк з нашими лідерами не можна поговорити устно на мітинґу, тому я осьміляю ся через ґазету спитати ся їх дещо... Русскі з Ватервліт! Як би ви відповіли, коли би Американець спитав котрогонебудь з вас, що ти є? Ваша відповідь буде: „Ай ем Рошен", се значить: русский, Москаль. І сказав би тобі Американець говорити по русски (московськи). А чи ви, госсподинове русскі, умієте по російськи говорити? Вера Боже, що ні! Жаден не втнеш! Скажеш, що ти „ґрік католік", то Американець зачислить тебе до Греків, а ти що розумієш по грецьки?... Ну, відповіджте-ж мені, господинове русскі, до якої народности будете зачисляти ся?

Ага, ви цікаві би знати, що я би сказав, коли би так мене Американець спитав, якої я народности. Моя відповідь була би коротка і ясна: „Ай ем Украініен!" І в той час Американець знає, хто я є і відки походжу. І я не завстидав би ся, коли би мені сказав говорити по українськи, так як ви, коли вам скаже говорити по російськи або по грецьки. Ну і що-ж скажете, господинове, на тоє? Нема, брате, куди крутити: в кут, або в двері; через міст, або в воду... Мусиш називати ся Українцем, або хрунем, вироддком, зрадником українського народу.

Єще спитаю вас, господинове рускі: коли ви не Українці, а русскі, то чому ви говорите українською мовою, а не російською? По що ви уживаєте прапор синьо-жовтий? Таж се прапор український, а не російський! На що ви носите відзнаки синьо-жовті і ґузики з гербом України? Коли ви не Українці, а слуги московські, то не говоріть українською мовою, не вживайте українського прапора, не носіть українських відзнак і ґузиків з гербом України, бо се є для Українців, а не для наймитів московських.

О, ви, масо темна! Коли ви вже раз прозрите та спізнаєте, що ви за одні, чиї діти, ким і за що закуті. Чому ви вже раз того не зрозумієте, що Москалї вас уже копають, сьміють ся вам в очи, плюють на вас, бридять ся вами, бо видять, що ви не що иншого, як тільки запроданці, зрадники українського народу. Чогож ви там пхаєте ся, як вони вас не хотять? Таж се не ваше, а чуже!

Пора вам уже прозріти та опамятати ся і стати спільно до праці для добра народу і на славу нашої неньки України. Коли ви не хочете працювати для добра нашого народу, то хоть не перескаджайте тим, що хотять і рвуть ся до праці. Лишіть їх в спокою, нехай вони трохи попрацюють. Вони хоч молодші від вас у віці, то старші в розумі і зпевностию, що вони запровадять ліпший лад в нашій парафії, а тоді і наша парафія стане нарівні з другими, тоді і наша парафія буде могла причинити ся в дечім для добра нашого народу і для неньки України.

Лемко.

НА ВІЧЕ! НА ВІЧЕ!
НАРОДЕ УКРАЇНСЬКИЙ МІСТА СТ. ЛУІС І ОКОЛИЦІ НА ВІЧЕ!

Дня 28-го цьвітня т. є. в Цьвітну неділю о 7-мій годині вечером в церковній гали на Долман і Гікори відбуде ся віче **в справі Українського Народного Дому та Української Громади в Ст. Луіс, Мо.**

Уряд Укр. Нар. Дому здасть справоздане зі своєї діяльности що до закупна площі та дому, а рівночасно треба обговорити дальші потреби сеї народної сьвятині. 46-47

Тому взиваєсь на віче всіх Українців так з міста як і з околиці, без ріжниці пола і віку та віроісповіданя, але всіх і вся, як одну велику родину, бо послух і точність платить а спізнене і занедбане встид наносить... Тому під один прапор всі враз! Бо не буде сином нашого народа той, котрий не прийде та не впише свого імени під сей народний прапор!

ЗА КОМІТЕТ:
Ст. Сав'цький, М. Петрівський, Ів. Литвин, Ст. Макара.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Кампанія позички свободи.

Телеграфічні звіти окружних кватир продажи бондів третої правительственної позички свободи вказують, що доси підписано вже понад 1.000,000.000 долярів. Найкраще пописали ся округи Ст. Луїс, відтак Доллас, на третім місци Шікаго, а Ню Йорк аж на четвертім. Добре пописують ся чужинецькі комітети для продажи бондів третої позички свободи. Сї комітети розпродали вже бондів на суму понад 10 міліонів долярів. Сподівають ся, що підписка на трету позичку свободи перевисшить означену суму.

Що думає Мексико?

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Як доность ізза мексиканської границі, до місцевости Матамарос, напроти міста Бравнсвіл, в Тексах, прибуло 500 жовнірів мексиканської федеральної армії, яка стоїть під командою ґенерала Мануеля Дієґеца. Сам ґенерал Дієґец має прибути незадовго. — Міністер фінансів МекАду, будучи в Ель Пазо, Тексас, говорив: „Злучені Держави випружують всї свої сили, щоби удержати приятельські відносини з Мексиком. Бо нема найменьшої причини, чому ми не мали би продовжати мирних відносин з Мексиком, коли лише Німеччина забере своїх шпигунів із тої республики. Але Німеччина, старіючись війти в зносини з Мексиком і дати йому стейти Арізона, Ню Мексико і Тексас, рахує без відома Вуйка Сема."

Асентироване 21- літних.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Комітет для військових справ у низшій палаті парляменту згодив ся на проект, аби до військової служби покликувати тих, які по дни 5. червня 1917 року скінчили 21-ший рік житя. Додаток, аби асентирувати всїх мущин до 40-го року житя, комітет відкинув. Проєктодавець посол Шаленбергер з Небраски піднесе сю справу впрост на засїданю палати послів. Остаточного покінченя справи першого проєкту, принятого у висшій палатї, сподівають ся при кінци сього тижня. Президент Вілсон є уповновласнений покликати до війска протягом війни всїх 21-літних, беручи день 5. червня яко остаточну дату кождого року. Міністерство війни обчисляє, що таким способом кождого року. одержить ся що найменьше один міліон рекрута, покликаного з І. кляси.

Ходять слухи, що правительство візьме під свою контролю всї землї в Індіяна, які стоять облогом і буде управляти їх само або буде випозичати особам, які згодять ся їх управляти.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 19, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Міністерство війни зарядило, що кождий німецький военнополонений мусить працювати. 850 полонених вже будують і направляють дороги недалеко кріпости Мек-Ферсон, в Джорджії.

Пенсильванійська Комісія для робітничого відшкодованя зарядила, що наколи робітник побирав яку нагороду за свою працю („бонус"), то працьодавець мусить вчислити сю суму до скалї відшкодовань, коли робітник зістане ушкоджений.

Пенсильванійський департамент працї і промислу оповістив, що протягом останних пятьох місяців 1917 року в стейтї було 144 страйки. Страйкувало 28.485 робітників, які стратили 1.084.580 долярів зарібкової платнї і 303.465 робучих днів.

Церковні власти методиської церкви усунули від сьвященства о. Г. Гальбріта, пароха в Каттадж, Н. Й., за се, що він учив людий, що війна ніколи не була справедлива.

Зелїзничий паляч Чарлс Шонавер у Шікаго, Ілл., відказав ся бути судією підчас процесу з 113 робітниками, членами організації I. W. W. (Промислові Робітники Сьвіта), яких оскаржено за страйки. Шонавер каже, що він є також робітник і вірить, що робітники мають право страйкувати.

Хочуть зробити Ню Йорк вільною пристанию.

По довшій перерві нюйорські часописи знова піднесли голос, аби місто Ню Йорк зробити вільною пристанию. Сим разом сю справу піднесла „Івнінґ Мейл". У редакційній статї сеї часописи говорить ся, що Ню Йорк мусить бути вільною пристанию, коли Злучені Держави хочуть по війнї заняти всї сьвітові торговельні ринки. „Без вільної пристані — пише „Івнінґ Мейл" — ми ніколи не зможемо стати торговельним шпихлїром. Ми ніколи не розвинемо ся до тої степени, щоби стати ринком сьвітової торговлї".

Боротьба за проґібіцію.

В останних часах боротьба за проґібіцію провадить ся найбільше по одиноких місцевостях. Звіти з голосовань по містах нюйорського й іллінойського стейту виказують, що проґібіціоністи побіджають. В нюйорськім стейтї голосоване над проґібіцією відбуло ся у 39 містах, з котрих 20 здобули проґібіціоністи. Ними є описї міста: Обурн, Батавія, Бінґгемтон, Канандайґа, Корнінґ, Кортленд, Елмайра, Ітака, Фултон, Ґловерсвіл, Горнел, Джеймставн, Джанставн, Мідлтавн, Норвіч, Онейда, Ватертавн, Саляманка, Онеонта і Плетсбурґ. За коршмами голосували і остали ся „мокрими" отсї міста: Амстердам, Бекон, Ґленс Фолс, Літл Фолс, Оґденсбурґ, Олеан, Освеґо, Скенектеди, Ню Рошел, Монт Вернон, Ром, Тонаванда, Норт Тонаванда, Сиракюз, Женева, Кінґстон, Лакпорт, Нюбурґ і Порт Джервіс. Коли із Сиракюз прийшла вістка, що „мокрі побідили, проґібіціоністи не могли зійти з дива, як се могло стати ся. оВни були певні побіди у Сиракюз, тимбільше, що більшість голосуючих були женщини. З того видно, що женщини голосували за коршмами, бо „мокрі" в Сиракюз побідили „сухих" більшостию 10.000 голосів. — У Іллінойс проґібіціоністи побідили в Іст Молін, Саванна, Честер, Ст. Чарлс і Блу Айленд; „мокрі" побідили у Верден.

17,416.303 католиків.

Новий друкований урядовий звіт католицької церкви виказує, що з кінцем 1917 року в Злучених Державах було 17,416. 303 католиків. Протягом року католицька церква здобула 393.424 нових членів. У слідуючих стейтах число католиків перевисшає 500.000:

Ню Йорк	3,088.406
Пенсильванія	1.885.000
Іллінойс	1,482.574
Массачусетс	1,406.060
Огайо	858.609
Ню Джерзи	728.073
Мішиґен	631.500
Люізіяна	599.900
Вісконзін	592.233
Калїфорнїя	577.993
Мізури	534.570
Коннектикут	516579

По прочих 36 стейтах число католиків є меньше ніж пів міліона. На 17,416.303 парохіян є 59 діоцезій і архидіоцезій і 20. 477 попів. Архиепископів є 13; епископів — 93; церков зі своїми сьвященниками — 10.369; місійних церков — 5.448; семинарій 7.238; парохіяльних шкіл — 5.748; до парохіяльних шкіл ходило 1,593.407 дітий; хлопячих колеґій — 217; дівочих академій — 677; сиротинців — 297; домів для старців — 109. — Вкінци звіт виказує, що протягом останних десять літ католицька церква у Злучених Державах здобула 3,538.877 нових членів.

Пошукують за дезертирами.

З головного шпиталю в таборі Севір у Ґрінвіл, Савт Каролайна, ми одержали урядово отсе письмо з просьбою о поміщене у „Свободі": „З табору Севір, С. Каролайна, здезертирували: Henry Slowes, 19 літ житя, високий на 5 стіп 2¼ цалів, брунат, важить 130 фунтів. Вступив добровільно до армії в Бруклині, Н. Й. Кревні, яких на случай нещастя маєть ся повідомити, є батько, ювілер Филип Словс 1350 Лайман Плейс, Ню Йорк Сіти. Розпізнати Словса можна по близнах, які він має з переду на лївій нозї і правім колїнї, а з заду на правих ребрах і правій лопатці. Він здезертирував 17. жовтня 1917 року; William J. Hanrahan, 23 роки житя, високий на 5 стіп 8¼ цалів, брунат, важить 176 фунтів. Вступив до війська в таборі Слокум, Н. Й. Кревні, яких на случай нещастя маєть ся повідомити, є пані Анна Ганраган, жінка, 136 Викоф улиця, Бруклин, Н. Й. Ганрагана можна розпізнати по знаках, які він має на правих ребрах, на лївій і правій руці. Хто доставить одного з повисших двох дезертирів до найблизшої військової стациї, дістане 50 долярів нагороди."

Ходять слухи, що федеральне правительство усталить незадовго цїну обуви.

Прокуратор нюйорського стейту заявив, що закони стейту дають право кождому горожанинови арештувати першу-ліпшу особу, яка висловить ся нелояльно супроти держави, правительства або його політики.

Посол МекФадден з Пенсильванії вніс резолюцію, щоби пісню „Стар Спанґлед Баннер" приняти яко народний гимн. Доси сю пісню уважано за народний гимн, але законно вона не була ним.

АФОРИЗМИ.

Найлїпшим жовніром не є той, що воює, але радше той, що машерує.

*

Чоловік ніколи не повинен сварити ся з жінкою; він повинен спокійно вислухати її жалї.

*

Досьвід більше смутить ніж учить.

*

Коли чоловік тїшить ся богатством, якого ще не має, то він ніколи не буде його мати.

*

Дорога до знаня веде через лоно несьвідомости.

*

Будь певний, що ти є справедливий, але не будь занадто певний, що кождий є фальшивий.

*

Богато людий не можуть вічно бути богатими, але більшість є таких, які не мають навіть нагоди спробувати, чи могли би вони доробити ся колись богатства...

ПОШУКУЮ СВОЄЇ ЖІНКИ СОФІЇ ДРУЧОК,

родом з села Швертковець, пов. Заліщики. Вона має 28 літ. Дня 19. марця 1918 р. забрала троє дітий: 8-літну дочку Марію, 5-літного Стефана і 4-місячну Анну і утікла з АНДРІЙОМ КОКОЛІСОМ з села Товсте, на Угорщині. Він взяв зі собою 13-літного хлопця Івана. Мають перебувати десь в Пенсильванії. Побіч подаю фотографію моїх дітий. Дївчина, Марійка, має стрижене волосє. Хто подасть їх адресу, дістане $25.00 нагороди. Голосить ся прошу на адресу:

NICH. DRUCHOK,
Clarksboro, Pa., Indiana Co.